

Redaguje zespół:
HANNA GARCZYŃSKA (redaktor techniczny), ANDRZEJ JERMACZEK (redaktor naczelny),
PAWEŁ PAWLACZYK

Stali współpracownicy:
KATARZYNA BARAŃSKA (Legionowo), ARKADIUSZ GAWROŃSKI (Poznań),
JACEK HERBICH (Gdańsk), MARIUSZ KISTOWSKI (Gdańsk), ANNA KUJAWA (Turew),
TADEUSZ MIZERA (Poznań), RAFAŁ RUTA (Wrocław), PIOTR TRYJANOWSKI (Poznań),
LESŁAW WOŁEJKO (Szczecin), MICHAŁ ŻMIHORSKI (Warszawa)

Czasopismo recenzowane

Redakcja składa serdeczne podziękowania wszystkim recenzentom artykułów
zawartych w tym zeszycie

Nakład: 800 egz.

Rysunki:
KATARZYNA BARAŃSKA (okładka, str. 3, 8, 65, 76), KAMILA MISZTAŁ (str. 54, 60)

Tłumaczenia:
PIOTR RATAJCZAK

Zeszyt ten zawiera materiały z sesji naukowej „Ochrona bierna – przeszłość czy przyszłość
ochrony przyrody”, która odbyła się w Łagowie Lubuskim w dniach 9-11 kwietnia 2010 r.

WYDAWNICTWO KLUBU PRZYRODNIKÓW
Adres redakcji: ul. 1 Maja 22, 66-200 Świebodzin
tel./fax 068 3828236
e-mail: kp@kp.org.pl
www.kp.org.pl

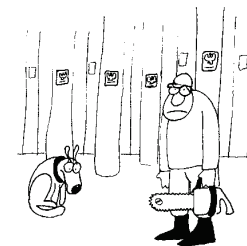
Druk i skład:
Drukarnia SONAR sp. z o.o.

Przegląd Przyrodniczy
XXI, 2 (2010): 3-9

Andrzej Jermaczek

DLACZEGO BIERNA OCHRONA PRZYRODY NIE JEST W MODZIE?

Why isn't passive nature conservation trendy?

ABSTRAKT: W pracy postawiono tezę, że ochrona bierna nie jest obecnie w modzie i przeanalizowano przyczyny zjawiska. Wśród źródeł nikłego zainteresowania ochroną bierną wskazano między innymi: dominację postaw antropocentrycznych w pojmowaniu świata, nieznamość współczesnej ochrony przyrody, interesy społeczno ekonomiczne jednostek i grup żyjących z użytkowania przyrody, zarządzania nią, a nawet ochrony, oraz czynniki psychologiczne - charakterystyczną dla współczesnego człowieka potrzebę natychmiastowej satysfakcji z podejmowanych działań.

SŁOWA KLUCZOWE: czynna i bierna ochrona przyrody, społeczne i ekonomiczne uwarunkowania ochrony przyrody

ABSTRACT: A thesis that passive conservation is currently out of fashion has been presented and followed with an analysis of the reasons of that phenomenon. The following were pointed out among sources of slight interest in passive conservation: predominance of anthropocentric attitudes in perception of the world, unfamiliarity with modern nature conservation, social and economic interests of individuals and groups who make a living from the use of nature as well as from administration and even protection thereof, and psychological factors such as the need for immediate satisfaction from attempted activities, which is so characteristic of contemporary man.

KEY WORDS: active and passive nature conservation, social and economic determinants of nature conservation

Wstęp

Moda to psychiczna potrzeba naśladowania innych, aby się z nimi identyfikować. Przeważnie dotyczy ubioru, ale także światopoglądu czy sposobu postępowania, który jest popularny w jakimś czasie, w jakimś środowisku. W tym sensie możemy mówić o modach w nauce, a także w ochronie przyrody (Pawlaczyk 1994). W nauce częste są fascynacje pewnymi ideami, pomysłami albo metodami badawczymi, mające charakter mody na zajmowanie się danym zagadnieniem, albo

stosowanie określonych metod badawczych. Z reguły przynoszą one gwałtowny postęp w odpowiedniej dziedzinie wiedzy, po którym następuje okres względnego uspokojenia. Podobne fascynacje można obserwować w ochronie przyrody. Przekładają się one nie tylko na metodykę badawczą, ale także formy aktywności i zaangażowanie w różne typy działań. Mody w ochronie przyrody kształtują jej podstawowe trendy dominujące w danym czasie. Na przestrzeni ostatnich 100 lat ewoluowały one od ochrony osobliwości przyrody, poprzez ochronę bierną, ochronę bioróżnorodności,